

P.Z. br. 104

HRVATSKI SABOR

KLASA: 612-06/17-01/01

URBROJ: 65-17-02

Zagreb, 3. ožujka 2017.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivama*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista, aktom od 3. ožujka 2017. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Miroslava Šimića, Nikolu Grmoju i Marka Sladoljeva, zastupnike u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK

Božo Petrov

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVISNIH LISTA

P.Z. br. 104

Klasa:
Ur. broj:

Zagreb, 03. ožujka 2017. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	03-03-2017		
Klasifikacijska oznaka:	612-06/17-01/01	Org. jed.	65
Uredžbeni broj:	6532-3-17-01	Pril.	2
		Vrij.	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, prvo čitanje

Na temelju članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava RH („Narodne novine“ br. 85/2010 i 5/2014) i članka 172. i 184. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN br. 81/13), Klub zastupnika nezavisnih lista podnosi Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu.

Za svoje predstavnike koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, predlagatelj određuje zastupnike: Miroslava Šimića, Nikolu Grmoju i Marka Sladoljeva.

Predsjednik Kluba zastupnika Mosta nezavisnih lista

Miroslav Šimić, v.r.

U.Š.

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVISNIH LISTA

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ARHIVSKOM
GRADIVU I ARHIVIMA**

Zagreb, ožujak 2017.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje predloženog Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U rujnu 1997. godine Hrvatski sabor (Sabor Republike Hrvatske) donio je Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 105/97.) koji je stupio na snagu 17. listopada 1997. godine. Spomenuti je zakon do danas promijenjen triput, i to Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 64/00.), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (Narodne novine, br. 65/09.) i Kaznenim zakonom (Narodne novine, br. 125/11.). Naknadne promjene Zakona iz 1997. godine imale su manji opseg i nisu u bitnome utjecale na zamišljena koncept očuvanja i upravljanja arhivskim gradivom i arhivima.

Zakon o arhivskom gradivu i arhivima čini temelj suvremene arhivske djelatnosti u Republici Hrvatskoj i u vrijeme njegova donošenja predstavljao je znatni iskorak u odnosu na pravno uređenje arhivske djelatnosti koje je sadržavao njegov prethodni zakon – Zakon o zaštiti arhivske građe i arhivima (Narodne novine, br. 25/78, 47/86, 47/89, u nastavku: Zakon iz 1978.). Naznačeni je zakon do stupanja na snagu Zakona o arhivskom gradivu i arhivima stvarao pravne učinke u pravnome poretku Republike Hrvatske kao jedan od tzv. *republičkih zakona* i to na temelju toč. 4. Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 31/91.). Međutim, domašaj pravnih normi tog zakona bio je u velikoj mjeri ograničen, posebice ako se uzme u obzir da je baratao pravnim pojmovljem koje je pripadalo pravnom i društvenom režimu bivše Socijalističke federativne Republike Jugoslavije (u nastavku: SFRJ).

Premda Zakon o arhivskom gradivu i arhivima nedvojbeno odražava neke suvremene tendencije u arhivskoj djelatnosti, protekom vremena u njegovoj su se dugotrajnoj primjeni pokazali određeni nedostaci. Prvotno, to se odnosi na njegov razmjerno restriktivan pristup u istraživanju gradiva koje sadrži određene osobne podatke. Nadalje, kao osobito problematično područje u Zakonu mogu se označiti i odredbe kojima se propisuju rokovi nedostupnosti arhivskog gradiva koje sadrži podatke što se odnose na obranu, međunarodne odnose i na poslove nacionalne sigurnosti. Pritom se, kada su u pitanju ti podatci, u Zakonu barata pojmovima koji su neodređeni ili teško odrediti što u praksi može kao posljedicu imati dodatne neopravdane zapreke u pristupu arhivskom gradivu. Zaključno, kao posebna problem u Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima moguće je zamijetiti pitanje arhivskog gradiva koje je nastalo za vrijeme bivše SFRJ bilo da su njegovi stvaratelji bili državna tijela ili različiti oblici društveno-političkih organizacija.

Ovim se prijedlogom zakona nastoje otkloniti opisane manjkavosti. Stoga se, u pogledu dostupnosti osobnih podataka, ponajprije predlaže redefinirati rokove dostupnosti osobnih podataka. Također, predlaže se, za potrebe primjene Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, pobliže odrediti zatvoreni krug osobnih podataka za koje se procjenjuje da postoje opravdani razlozi da budu obuhvaćeni odredbama koje određuju posebne rokove dostupnosti osobnih podataka.

Kao što je prethodno rečeno poseban problem pojavljuje se u svezi s arhivskim gradivom koje je nastalo za vrijeme bivše SFRJ, a čiji su stvaratelji bili državna tijela ili različiti oblici društveno-političkih organizacija. Problemi koji se pojavljuju u pogledu ovoga gradiva su višeslojni i zahtijevaju povećanu pažnju prilikom normiranja.

Prvi problem odnosi se isključivo na arhivsko gradivo kod kojega se kao stvaratelji pojavljuju tzv. društveno-političke organizacije koje su postojale u bivšoj SFRJ poput, primjerice, Saveza komunista Hrvatske (dalje: SKH). Na spomenutom primjeru moguće je opisati nedoumice i normativne nedorečenosti koje još i danas opterećuju znanstvena istraživanja novije hrvatske povijesti. Iz povijesne perspektive SKH bio je ključna društveno-politička organizacija koja je djelovala na području tadašnje Socijalističke Republike Hrvatske. Navedeno je i izrijekom proklamirano Ustavom Socijalističke Republike Hrvatske iz 1974.: „Savez komunista, svojim usmjeravajućim idejnim i političkim radom u uvjetima socijalističke demokracije i društvenog samoupravljanja, osnovni je pokretač i nosilac političke aktivnosti radi zaštite i daljnjeg razvoja socijalističke revolucije i socijalističkih samoupravnih društvenih odnosa, a posebno radi jačanja socijalističke društvene i demokratske svijesti, i odgovoran je za to.“. Specijalnost političkog značaja SKH motivirala je tadašnjeg hrvatskog zakonodavca da ga izuzme od općeg režima Zakona iz 1978. kojim je toj društveno-političkoj organizaciji povjereno da sama čuva arhivsko gradivo svojih organa te da aktima Centralnog komiteta samostalno odlučuje o načinu i rokovima predaje arhivske građe.

Donošenjem Zakona o arhivskom gradivu i arhivima hrvatski je zakonodavac po prvi put u samostalnoj Hrvatskoj pokušao urediti pitanje arhivskog gradiva bivših društveno-političkih organizacija. Učinio je to normom koju je smjestio u prijelazne odredbe zakona, a koja glasi: „Arhivsko gradivo koje se čuva u državnim arhivima, u smislu Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima ("Narodne novine", br. 25/78. i 47/86.), arhivsko gradivo nastalo do 31. prosinca 1990. za koje je po istom Zakonu postojala obveza predaje arhivima (članak 15.-17.) i arhivsko gradivo bivših društveno-političkih organizacija, državno je vlasništvo i smatra se javnim arhivskim gradivom prema odredbama ovoga Zakona.“. Citirana je norma sasvim jasno i precizno uredila pitanje vlasništva glede arhivskoga gradiva društveno-političkih organizacija. K tome, propisan je i pravni režim upravljanja i raspolaganja tim gradivom time što je ono određeno javnim arhivskim gradivom. No, u svakodnevnoj arhivskoj praksi prethodno citirana odredba u cijelosti je zanemarena te je pristup arhivskom gradivu Saveza komunista Hrvatske i nadalje podvrgnut posebnim ograničenjima utemeljenima na pojedinačnom obveznopravnom odnosu koji nakon stupanja na snagu Zakona o arhivskom gradivu i arhivima nema pravne učinke.

Drugi problem koji je povezan s gradivom koje je nastalo za vrijeme bivše SFRJ sastoji se u tome što su jedan dio toga gradiva njegovi stvaratelji označili određenim stupnjem tajnosti. U ovome kontekstu treba imati na umu da važeći Zakon o tajnosti podataka uređuje materiju klasifikacije i deklasifikacije određenih podataka, no iz odredaba toga zakona vidljivo je kako je njih zakonodavac osmislio promišljajući isključivo *pro futuro* nimalo se obazirući na problematiku tajnih podataka koji su takvima označeni za vrijeme bivše SFRJ. U osnovi, s aspekta dostupnosti arhivskoga gradiva treba primijetiti kako je Zakonom o tajnosti podataka uređen sustav deklasifikacije koji počiva na kontinuiranom praćenju i procjenjivanju potrebe za označavanjem podataka tajnima i to od strane stvaratelja podatka koji u svakom trenutku može procijeniti da su otpali razlozi da se neki podatak učini tajnim. Opisani sustav deklasifikacije neprimjeren je u okolnostima gdje država čiji su se interesi štitili tajnošću nekih podataka više ne postoji kao niti njezina tijela, a k tome, čak i ako se uzme da je došlo do funkcionalnog sljedništva između nekih tijela bivše SRH i današnje Republike Hrvatske, počesto nije moguće pouzdano utvrditi sljednike nekih od prijašnjih stvaratelja arhivskog

gradiva. Povrh svega, protivno brojnim iskustvima u poredbenom pravu, u Zakonu o tajnosti podataka nisu naznačeni nikakvi krajnji rokovi zaštite tajnih podataka. Jedina norma u kojoj se može pronaći donekle primjenjivi rok nalazi se upravo u Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima i to u odredbi članka 20. stavka 3. koja glasi: „Arhivsko i registraturno gradivo koje sadrži podatke što se odnose na obranu, međunarodne odnose i na poslove nacionalne sigurnosti, uključujući one za održavanje reda i mira, te na gospodarske interese države, a čijim bi objavljivanjem nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske, dostupno je za korištenje po isteku od 50 godina od njegova nastanka, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.“.

Opisani problemi samo su dio sveobuhvatnije problematike arhivskoga gradiva nastaloga u vrijeme bivše SFRJ. Ovim prijedlogom, kao najjednostavnije rješenje, predlaže se zakonom propisati da je svo javno arhivsko gradivo nastalo do 22. prosinca 1990. godine, u cijelosti dostupno i to od dana stupanja na snagu ovoga zakona, bez ikakvih ograničenja uvjetovanih odredbama članka 20. stavaka 1. - 3. Kao jedino ograničenje u pogledu rokova dostupnosti preostat će reformirana odredba članka 21. koja se odnosi na osobne podatke. No, imajući u vidu prevladavajući znanstveni i javni interes, smatra se nužnim iznimno učiniti dostupnim i dio gradiva koje sadrži osobne podatke, koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine u okviru rada društveno-političkih organizacija i tijela represivnog (pravosudnog, policijskog i sigurnosno-obavještajnog) aparata. Isključivo takvim pristupom osigurava se vjerodostojnost znanstvenog pristupa u istraživanju načina rada i metoda funkcioniranja jugoslavenskog komunističkog totalitarnog režima. U tom pogledu ocjenjuje se da postoji izraziti javni interes koji opravdava opisanu iznimku. Javni interes sastoji se prvotno u potrebi cjelovitog shvaćanja problematike totalitarnih režima koji su se u povijesti, ali i u suvremenosti, pokazali kao glavna prijetnja temeljnim demokratskim načelima na kojima počiva suvremena Hrvatska. Prolongiranje suočavanja s poviješću totalitarnih režima neminovno dovodi u opasnost opstanak svakog demokratskog poretka i trajno ga oštećuje.

Osim navedenoga zakonom se predlaže urediti i neka opća pitanja dostupnosti za korištenje arhivskog gradiva poput (a) jasnih obveza i rokova za predaju gradiva arhivima, (b) uklanjanje postupovnih zapreka dostupnosti arhivskoga gradiva, (c) uređenje pravne zaštite protiv neopravdanog odbijanja davanja odobrenja za korištenje arhivskog gradiva te i sl.

Dodatno, predlaže se, radi učinkovite provedbe novog režima dostupnosti, propisati obvezu imatelja razmatranog gradiva da u roku od šest mjeseci predaju gradivo nadležnom arhivu uz provedbu stručnog nadzora od strane nadležnih arhiva o čemu se moraju izvijestiti nadležno Ministarstvo kulture, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske i Hrvatski sabor.

O potrebi donošenja ovoga zakona najbolje svjedoči činjenica da su suvremene europske demokracije sa sličnim povijesnim iskustvom odavno poduzele ozbiljne napore za suočavanje s totalitarnim režimima 20. stoljeća (Njemačka: Zakonom iz 1991., Mađarska: Zakonom iz 1997., Poljska: Zakonom iz 1998., Slovačka: Zakonom iz 2002., Slovenija: Zakonom iz 2006., Češka: Zakonom iz 2007.)

Imajući u vidu navedeno kao i da je Europski parlament u svojoj *Rezoluciji od 2. travnja 2009. o europskoj savjesti i totalitarizmu* izrazio žaljenje što je 20 godina nakon raspada komunističkih diktatura u srednjoj i istočnoj Europi, pristup dokumentima koji su od osobne važnosti ili potrebni za znanstvena istraživanja još uvijek bezrazložno ograničen u nekim državama članicama te pozvao da se poduzme pravi napor u svim zemljama članicama prema otvaranju arhiva, uključujući i one iz bivše službe unutarnje sigurnosti, tajne policije i obavještajne agencije predlaže se osuvremeniti Zakon o arhivskom gradivu i arhivima i to:

- (a) radi afirmacije istinoljubivosti i vjerodostojnosti te potrebe pravilnog i potpunog utvrđivanja i vrednovanja povijesnih činjenica;
- (b) radi osiguravanja jednostavnijeg, učinkovitijeg i neposrednog uvida u arhivsko gradivo posebice radi afirmacije hrvatske povijesti i kao opći poticaj njezinu proučavanju i istraživanju te
- (c) radi suzbijanja relativizacije i iskrivljavanja povijesnih činjenica te poradi poticanja njihova vjerodostojnoga i provjerljivoga utvrđivanja na arhivskome gradivu.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. TEKST ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA

Članak 1.

U Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, br. 105/97., 64/00., 65/09. i 125/11. - Kazneni zakon) u članku 14. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Stvaratelji i imatelji javnog arhivskog gradiva moraju predati to gradivo nadležnom državnom arhivu, a nadležni državni arhiv obavezan je preuzeti javno arhivsko gradivo u roku koji ne može biti dulji od 30 godina od njegova nastanka.“.

Stavak 4. briše se.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 4. iza riječi: „Obveza predaje“ dodaju se riječi: „u roku iz stavka 1. ovoga članka“.

Članak 2.

U članku 19. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Javno arhivsko gradivo dostupno je za korištenje svakome pod uvjetima propisanim ovim Zakonom. Za korištenje javnog arhivskog gradiva u redovnim rokovima dostupnosti za korištenje nije potrebno navoditi svrhu, interes, pobude ili druge razloge.“.

Članak 3.

U članku 20. stavak 3 mijenja se i glasi:

„Arhivsko i registraturno gradivo koje sadrži klasificirane podatke i koje je označeno nekim od stupnjeva tajnosti dostupno je za korištenje po isteku roka od 50 godina od njegova nastanka, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.“.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„Odredbe stavaka 1. – 3. ovoga članka, ne primjenjuju se na javno arhivsko gradivo koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine koje je dostupno za korištenje bez ograničenja propisanih ovim ili drugim zakonom ili drugim propisom, općim ili pojedinačnim aktom, ugovorom, zapisnikom o preuzimanju ili sličnom ispravom osim ograničenja propisanih odredbom članka 21. ovoga Zakona koja se odnose na javno arhivsko gradivo koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine te ograničenja koja se odnose na arhivsko i registraturno gradivo koje sadrži klasificirane podatke i koje je označeno nekim od stupnjeva tajnosti, a koje sadrži projektnu i tehničku dokumentacijuštićenih i vojnih objekata, industrijskih postrojenja, infrastrukturnih objekata i sl. ili podatke o prirodnim i strateškim bogatstvima Republike Hrvatske.“.

Članak 4.

Članak 21. mijenja se i glasi:

„Javno arhivsko gradivo koje sadrži osobne podatke u dijelu koji se odnosi na osobne podatke dostupno je za korištenje 40 godina od svoga nastanka ili 100 godina od rođenja osobe na koju se osobni podatak odnosi ili 10 godina od smrti osobe na koju se osobni podatak odnosi, pri čemu se rokom dostupnosti smatra onaj rok koji prvi istekne.

Osobni podaci iz stavka 1. ovoga članka su podaci koji se odnose na:

- rasno ili etničko podrijetlo
- politička stajališta, vjerska ili druga uvjerenja
- sindikalno članstvo
- zdravlje ili spolni život
- kaznena djela i prekršaje.

Iznimno, rokovi dostupnosti javnog arhivskog gradiva koje sadrži osobne podatke propisani odredbom stavka 1. ovoga članka, ne primjenjuju se na javno arhivsko gradivo tijela državne, regionalne i lokalne vlasti, bivših društveno-političkih organizacija, pravosudnih tijela, tijela unutarnjih poslova i sigurnosno-obavještajnih tijela koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine, koje je dostupno bez ograničenja.

Arhivsko gradivo iz stavka 1. ovoga članka može se koristiti i prije predviđenoga roka u dijelu koji ne sadrži osobne podatke, a u cijelosti:

- ako korištenje arhivskog gradiva zahtijeva osoba na koju se gradivo odnosi ili osoba koju ona ovlasti
- ako je od nastanka namijenjeno javnosti
- ako je osobni podatak već postao dostupan javnosti ili je općepoznat
- ako na to pristane osoba na koju se osobni podatak odnosi, odnosno njezin bračni drug, životni partner ili izvanbračni drug, potomak u uspravnoj liniji ili predak u uspravnoj liniji poslije njezine smrti
- ako je osoba na koju se osobni podatak odnosi sama ili putem druge osobe objavila taj podatak, odnosno taj je podatak objavio ili dao objaviti njezin bračni drug, životni partner ili izvanbračni drug, potomak u uspravnoj liniji ili predak u uspravnoj liniji poslije njezine smrti.

U slučaju davanja na korištenje arhivskog gradiva iz stavka 1. ovoga članka i prije predviđenoga roka, nadležni državni arhiv poduzet će potrebne tehničke mjere za zaštitu osobnih podataka.

Prilikom predaje arhivu javnoga arhivskog gradiva navedenog u članku 20. stavku 3. ovoga Zakona i u stavku 1. ovoga članka, u primopredajnom se zapisniku obvezno utvrđuju rokovi dostupnosti.“

Članak 5.

U članku 22. stavku 1. riječi: „Ukoliko znanstveni“ zamjenjuju se riječima: „Ako znanstveni i drugi opravdani razlozi“, a riječi: „može odobriti“ zamjenjuju se riječima: „odobrit će“.

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka ravnatelj arhiva mora odobriti korištenje arhivskoga gradiva i prije isteka predviđenoga roka ako je takvo gradivo nužno za postavljanje, ostvarivanje ili obranu pravnih zahtjeva u sudskom ili upravnom postupku ili bilo kojem postupku alternativnog rješavanja sporova (arbitraža, mirenje i sl.)“.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 6.

U članku 24. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„Korištenje arhivskoga gradiva i obavijesnih pomagala u arhivima je besplatno. Za izradu ovjerovljenih preslika koje ovjerava arhiv, običnih preslika ili korištenje posebne tehničke opreme arhiva, arhivu se plaća naknada koja ne može biti veća od iznosa materijalnih troškova arhiva potrebnih za izradu ovjerovljenih preslika, običnih preslika ili korištenja posebne tehničke opreme.

Korisnicima je dopušteno samostalno umnažanje zapisa arhivskog gradiva tehničkim sredstvima u posjedu korisnika te izrada i objava reprodukcija zapisa arhivskog gradiva, bez plaćanja naknade.“.

U stavku 3. brišu se riječi: „i 2.“.

Članak 7.

Članak 25. mijenja se i glasi:

„O davanju odobrenja za korištenje javnoga arhivskog gradiva odlučuje ravnatelj arhiva odmah, a najkasnije u roku od 8 dana od podnošenja zahtjeva.

U slučaju odbijanja zahtjeva za korištenje arhivskoga gradiva, u cijelosti ili u dijelu zahtjeva, ravnatelj arhiva donosi pisano obrazloženo rješenje.

Žalba protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.“.

Članak 8.

U članku 43. stavku 1. podstavku 2. riječ: „propisuju“ zamjenjuje se riječju: „popisuju“, a u podstavku 8. riječi: „daje podatke“ zamjenjuju se riječima: „izdaje potvrde o podacima“.

Članak 9.

U članku 66. stavku 1. iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

„- stvaratelj i imatelj koji ne preda i nadležni državni arhiv koji ne preuzme javno arhivsko gradivo u roku iz članka 14. ovoga Zakona,“.

Dosadašnji podstavci 6. i 7. postaju podstavci 7. i 8.

Iza dosadašnjeg podstavka 7. koji je postao podstavak 8. dodaje se novi podstavak 9. koji glasi:

„- nadležni državni arhiv ako ne riješi zahtjev za korištenje arhivskog gradiva ili ne donese rješenje u roku iz članka 25. ovoga Zakona,“.

Dosadašnji podstavci 8. – 11. postaju podstavci 10. – 13.

U stavku 2. briše se podstavak 2.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„Ravnatelj nadležnog državnog arhiva za prekršaje iz stavka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 4.000,00 do 12.000,00 kuna.“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Stvaratelji i imatelji javnog arhivskog gradiva tijela državne, regionalne i lokalne vlasti, bivših društveno-političkih organizacija, pravosudnih tijela, tijela unutarnjih poslova i sigurnosno-obavještajnih tijela koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine obvezni su, bez iznimke, predati to gradivo nadležnom državnom arhivu u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona pa i ako je to gradivo potrebno u redovitom poslovanju.

Nadležni državni arhivi obvezni su u roku od 3 mjeseca od stupanja na snagu ovog Zakona izvršiti stručni nadzor kod stvaratelja i imatelja javnog arhivskog gradiva koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine te u istom roku podnijeti Ministarstvu kulture izvješće o izvršenom stručnom nadzoru.

Nadležni državni arhivi obvezni su u roku od 3 mjeseca od isteka roka iz stavka 1. ovoga članka ovoga Zakona Ministarstvu kulture podnijeti izvješće o predanom javnom arhivskom gradivu koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine. Jedan primjerak izvješća nadležni državni arhiv dostavlja Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske radi poduzimanja mjera iz njegove nadležnosti usmjerenih na zaštitu, očuvanje i javnu dostupnost arhivskog gradiva.

Vlada Republike Hrvatske obvezna je podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o rezultatima stručnog nadzora državnih arhiva i o predanom javnom arhivskom gradivu koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine, u roku od 6 mjeseci od isteka roka za predaju javnog arhivskog gradiva iz stavka 3. ovog članka.

Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

V. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBA ZAKONA

Članak 1.

Kao opće pravilo propisuje se beziznimna predaja arhivskog gradiva u roku od 30 godina od njegova nastanka, s time da se kao logična posljedica propisuje istovremena obveza nadležnih arhiva da zaprime to gradivo.

Članak 2.

Ovom se pravnom normom utvrđuje da su arhivi dostupni svakome, čime je u najširem smislu utvrđeno tko se može koristiti arhivskim gradivom. Pritom se ni od koga ne smije zahtijevati da za korištenje arhivskog gradiva navede svrhu, pobude, interes ili bilo što drugo kao pretpostavku za odobrenje korištenja gradivom.

Članak 3.

Ovim se člankom prvotno uređuje odredba stavka 3. tako da se propiše objektivni i formalni kriterij prema kojemu se procjenjuje dostupnost gradiva.

Dodanim stavkom 4. uređuje se dostupnost javnog arhivskog gradiva koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine, i to od trenutka stupanja na snagu ovoga zakona. Naznačena pravna norma ujedno omogućuje gotovo neograničen pristup tom gradivu, ne samo s aspekta neprimjenjivanja uobičajenih rokova dostupnosti, već i zbog dokidanja gotovo svih možebitnih ograničenja koja bi o pojedinome gradivu mogla postojati s aspekta propisa o tajnosti podataka ili nekih drugih propisa.

Članak 4.

Ovaj članak uređuje rokove dostupnosti osobnih podataka pri čemu su propisana tri roka koji se primjenjuju alternativno, i to tako da se rokom dostupnosti smatra onaj rok koji prvi istekne. Također, taksativno su popisani osobni podatci koji se štite rokovima nedostupnosti prilikom čega je kao relevantan uzor poslužio važeći Zakon o zaštiti osobnih podataka.

Iznimno, rokovi propisani u stavku 1. ne primjenjuju se na javno arhivskom gradivo koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine, čiji su stvaratelji bila tijela državne, regionalne i lokalne vlasti, bivše društveno-političke organizacije, pravosudna tijela, tijela unutarnjih poslova i sigurnosno-obavještajna tijela. To gradivo postaje dostupno za korištenje stupanjem na snagu ovoga Zakona bez iznimaka.

Također, zadržava se norma nekadašnjeg stavka 2. koji postaje stavak 4., a prema kojoj se ne primjenjuju rokovi nedostupnosti iz stavka 1. na javno arhivsko gradivo koje sadrži osobne podatke ako je to gradivo od svojega nastanka bilo namijenjeno javnosti, ili su relevantni osobni podaci općepoznati ili je osoba na koju se ti podaci odnose (ili neki od njezinih bližih srodnika) dala pristanak za korištenje. Međutim, zbog pravne preciznosti norma se dopunjuje još nekim pravnim činjenicama koje u bitnom utječu na neometanu dostupnost gradiva, a odnose se na slučaj kada je osoba sama objavila osobni podatak koji se na nju odnosi (ili neki od njenih bližih srodnika) ili da je neki osobni podatak općepoznata činjenica. Najznačajnija dopuna odnosi se na pravilo prema kojemu je gradivo koje sadrži osobne podatke kao cjelina dostupno osobi na koju se ti podaci odnose.

Nadalje, s obzirom da je u ovome članku uređena mogućnost korištenja arhivskoga gradiva u onome dijelu u kojemu ne sadrži „osjetljive“ osobne podatke, predviđeno je davanje gradiva na korištenje uz primjenu tehničkih mjera zaštite osobnih podataka.

Članak 5.

Ovim se člankom dopunjuje odredba članka 22. kako bi se istaknula činjenica da mogu postojati i drugi opravdani razlozi, osim znanstvenih, za korištenje arhivskog gradiva prije proteka rokova njegove dostupnosti. Također, propisana je obveza ravnatelja arhiva na davanje odobrenja ako se utvrdi postojanje znanstvenih ili drugih opravdanih razloga čime je dokinuto njegovo diskrecijsko pravo pri odlučivanju.

K tome, dodan je novi stavak 2. u kojemu se uređuje obveza davanja gradiva na korištenje za potrebe pokretanja i vođenja sudskih, upravnih i drugih postupaka.

Članak 6.

Cilj je ove odredbe učiniti arhivsko gradivo stvarno dostupnim najširoj javnosti ograničavanjem visine naknade za izdavanje preslika arhivskoga gradiva kao i za korištenje tehničke opreme arhiva. Dodatno, omogućava se korisnicima koristiti se vlastitim sredstvima umnožavanja i preslikavanja gradiva bez naknade.

Članak 7.

Podrobnije se uređuju postupovna pravila o davanju ili nedavanju odobrenja za korištenje arhivskim gradivom pri čemu se kao novost pojavljuju specijalni rok za odlučivanje, obveza donošenja rješenja kao upravnog akta u slučaju odbijanja zahtjeva te ubrzana mogućnost za ostvarivanje sudske zaštite od neopravdanog odbijanja davanja odobrenja za korištenje arhivskim gradivom.

Članak 8.

Ovim se člankom otklanjanju očigledne pogreške u tekstu važećeg zakona.

Članak 9.

Uređuju se prekršajne odredbe u zakonu kako bi se uvažile neke pravne činjenice koje će nastati stupanjem na snagu ovoga zakona.

Članak 10.

Svrha je naznačene odredbe propisati specijalan rok za predaju javnog arhivskog gradiva koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine. Odredba se odnosi na sve stvaratelje i imatelje tog arhivskog gradiva. Usto, stvaratelji i imatelji ovog arhivskog gradiva obvezni su beziznimno predati to gradivo pa čak i ako se njime eventualno, još i danas, služe u svom poslovanju ili u obavljanju poslova iz svog djelokruga.

Radi učinkovite provedbe zakona propisani su rokovi u kojemu će nadležni državni arhivi provesti nadzor nad primjenom ovoga zakona te o tome izvijestiti Ministarstvo kulture i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Završno, propisuje se obveza Vlade Republike Hrvatske izvijestiti Hrvatski sabor o provedenom nadzoru kao i o predanome gradivu na temelju čega će se moći procijeniti učinci ovoga zakona.

Članak 11.

Odredbom se propisuje objava zakona u Narodnim novinama kao i njegovo stupanje na snagu.

VI. TEKST ODREDABA VAŽEĆEG ZAKONA KOJU SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Članak 14.

Javno arhivsko gradivo predaje se nadležnom arhivu u roku koji u pravilu ne može biti dulji od 30 godina od njegova nastanka.

Prije predaje nadležnom arhivu, stvaratelj, odnosno imatelj, dužni su obaviti odabiranje i sređivanje gradiva.

Gradivo se može predati nadležnom arhivu i prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, ako se o tome sporazume imatelj i nadležni arhiv, ili ako je to nužno radi zaštite gradiva.

Ako je gradivo i nakon isteka roka iz stavka 1. ovoga članka potrebno u redovitom poslovanju, stvaratelj će, odnosno imatelj, i nadležni arhiv, utvrditi popis takvoga gradiva i odrediti rok u kojem će se ono predati arhivu.

Obveza predaje odnosi se i na gradivo koje sadrži osobne podatke, kao i gradivo za koje je utvrđen stupanj tajnosti određen zakonom ili općim propisima o čuvanju tajnosti. Prigodom predaje arhivu, takvo se gradivo obvezno posebno označuje u popisu i navodi se rok dostupnosti javnosti.

Članak 19.

Javno arhivsko gradivo u arhivima daje se na korištenje u službene svrhe, za znanstveno istraživanje i u publicističke svrhe, za potrebe nastave, za izložbe i objavljivanje, radi ostvarenja ili zaštite osobnih prava i u druge opravdane svrhe.

Na korištenje privatnoga arhivskog gradiva u arhivima primjenjuju se odredbe o korištenju javnoga arhivskog gradiva, ako zakonom ili drugim propisom nije drukčije uređeno ili ako nije drukčije utanačeno u ugovoru, odnosno ispravi o predaji gradiva arhivu.

Članak 20.

Javno arhivsko gradivo u pravilu je dostupno za korištenje 30 godina nakon nastanka.

Arhivsko je gradivo dostupno za korištenje i prije isteka roka od 30 godina, ako je od nastanka namijenjeno javnosti ili ako to odobri stvaratelj.

Arhivsko i registraturno gradivo koje sadrži podatke što se odnose na obranu, međunarodne odnose i na poslove nacionalne sigurnosti, uključujući one za održavanje reda i mira, te na gospodarske interese države, a čijim bi objavljivanjem nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske, dostupno je za korištenje po isteku od 50 godina od njegova nastanka, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 21.

Javno arhivsko gradivo koje se odnosi na osobne podatke (matice, liječnička dokumentacija, osobni dosjei, sudski, porezni, financijski i sl.) dostupno je za korištenje 70 godina nakon svoga nastanka, odnosno 100 godina od rođenja osobe na koju se odnosi.

Arhivsko gradivo iz stavka 1. ovoga članka može se koristiti i prije predviđenoga roka, ako je od nastanka namijenjeno javnosti ili ako na to pristane osoba na koju se ono odnosi, odnosno njezin bračni drug, djeca ili roditelji poslije njezine smrti.

Kod predaje arhivu javnoga arhivskog gradiva navedenog u članku 20. stavku 3. ovoga Zakona i u stavku 1. ovoga članka, u primopredajnom se zapisniku obvezno utvrđuju rokovi dostupnosti.

Članak 22.

Ukoliko znanstveni razlozi zahtijevaju korištenje arhivskoga gradiva prije isteka predviđenoga roka, ravnatelj arhiva može odobriti korištenje toga gradiva iako se nisu stekli uvjeti iz članka 20. i 21. ovoga Zakona, na način i pod uvjetima koji jamče zaštitu javnih probitaka, odnosno privatnosti, prava i probitaka treće osobe, a uz obvezno prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatskog arhivskog vijeća.

Javno arhivsko gradivo mogu koristiti bez ograničenja stvaratelji čijom je djelatnošću i radom ono nastalo, u svrhe radi kojih je nastalo, odnosno kojima je služilo.

Članak 24.

Korištenje arhivskoga gradiva i obavijesnih pomagala u arhivima besplatno je. Za izradu preslika ili posebne tehničke opreme, arhivu se plaća naknada.

Za korištenje arhivskoga gradiva u svrhu promidžbe, stjecanja dobiti, za umnažanje ili za objavljivanje reprodukcija zapisa, potrebno je posebno odobrenje nadležnog arhiva. Za korištenje gradiva prema stavku 1. i 2. ovoga članka arhivu se plaća naknada utvrđena Pravilnikom o korištenju arhivskoga gradiva.

Članak 25.

Odobrenje za korištenje javnoga arhivskog gradiva daje ravnatelj arhiva.

U slučaju odbijanja zahtjeva za korištenje arhivskoga gradiva donosi se rješenje.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka podnosi se Ministarstvu kulture.

Članak 43.

Državni arhivi u sklopu svojih zadaća iz članka 41. ovoga Zakona:

- provode mjere zaštite arhivskoga gradiva u arhivu i brinu za njegovu sigurnost,
- sređuju, propisuju i objavljuju arhivsko gradivo, te ga daju na korištenje,

- obavljaju stručni nadzor nad čuvanjem i odabiranjem arhivskoga gradiva koje se nalazi izvan arhiva i određuje mjere njegove zaštite,
- provode neposredan nadzor nad radom arhiva i drugih imatelja arhivskoga gradiva izvan sustava državnih arhiva,
- preuzimaju javno arhivsko gradivo,
- prikupljaju privatno arhivsko gradivo otkupom, poklonom ili pohranom,
- obavljaju sigurnosno i zaštitno snimanje arhivskoga gradiva, te restauratorske i konzervatorske poslove u svezi s arhivskim gradivom,
- daju podatke, izvratke iz dokumenata i ovjerovljene prijepise na zahtjev korisnika,
- izrađuju i objavljuju obavijesna pomagala za pojedine arhivske fondove i zbirke,
- organiziraju predavanja, tečajeve i druge oblike stručnog osposobljavanja i usavršavanja arhivskog osoblja,
- priređuju izložbe, predavanja i provode druge oblike kulturne djelatnosti radi poticanja zanimanja za arhivsko gradivo i arhivsku djelatnost,
- surađuju međusobno i s drugim ustanovama kulture, znanstvenim i srodnim ustanovama dokumentacijske i informacijske službe radi unapređenja arhivske djelatnosti i znanstvenoga rada u području arhivistike, pomoćnih povijesnih i informacijskih znanosti,
- obavljaju i druge poslove određene ovim Zakonom i drugim propisima.

Članak 66.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- imatelj, odnosno tijelo koje donese odluku o podjeli gradiva pismohrane protivno odredbama članka 4. ovoga Zakona,
- stvaratelj i imatelj javnoga arhivskog i registraturnoga gradiva, te stvaratelj i imatelj iz članka 32. ovoga Zakona, koji nakon upozorenja državnog arhiva ne ispuni obveze iz članka 7., 8. i 9. ovoga Zakona ili ako zbog neizvršavanja tih obveza nastane šteta na gradivu,
- tijelo koje donese odluku o prestanku rada stvaratelja ili imatelja javnoga arhivskog ili registraturnoga gradiva ili gradiva kojemu je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra, a ne provede mjere propisane člankom 10. ovoga Zakona,
- stvaratelj i imatelj javnoga arhivskog i registraturnoga gradiva i nadležni arhiv koji pri odabiranju arhivskoga gradiva ne postupi prema odredbama članka 11. ovoga Zakona,
- stvaratelj i imatelj koji neodabrano registraturno gradivo ne uništi prema odredbi članka 13. ovoga Zakona,

- stvaratelj i imatelj koji kod predaje gradiva ne postupi prema odredbama članka 15. ovoga Zakona,
- proizvođači i uvoznici filmova koji ne postupe prema odredbama članka 16. ovoga Zakona,
- imatelj privatnoga arhivskog gradiva koji po upozorenju državnog arhiva ne izvrši obveze iz članka 34. ovoga Zakona ili zbog neizvršenja tih obveza nastane trajna šteta na gradivu,
- imatelj privatnoga arhivskog gradiva koji prilikom prodaje gradiva ne postupi prema odredbama članka 36. ovoga Zakona,
- arhiv koji ne provodi mjere zaštite gradiva, te ono bude oštećeno ili uništeno protivno odredbama članka 43. ovoga Zakona,
- privatna i druga poduzeća, i ustanove, koja su preuzela gradivo u pismohranama nastalo djelatnošću bivših organizacija udruženoga rada, ako ne postupe prema odredbama članka 69. ovoga Zakona.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 12.000,00 kuna kaznit će se za

prekršaj:

- stvaratelj javnoga arhivskog i registraturnoga gradiva koji o osnivanju i promjeni djelatnosti i ustrojstva ne izvijesti nadležni državni arhiv prema odredbi članka 5. stavka 2. ovoga Zakona.
- imatelj javnoga arhivskog ili registraturnoga gradiva koji u roku od 6 mjeseci od osnutka ne utvrdi popis i ne zatraži mišljenje nadležnoga državnog arhiva iz članka 11. ovoga Zakona,
- arhiv koji preuzme arhivsko gradivo na način i pod uvjetima koji su različiti od propisanih u članku 14. i 15. ovoga Zakona,
- arhiv koji izda gradivo na korištenje, a nisu zadovoljeni uvjeti sigurnosti protivno odredbama članka 23. ovoga Zakona,
- arhiv koji dopusti korištenje gradiva prije isteka rokova propisanih u članku 20. i 21. ovoga Zakona ako korištenje nije odobreno na osnovi članka 22. ovoga Zakona,
- ravnatelj arhiva koji izda odobrenje za korištenje gradiva suprotno odredbi članka 22. ovoga Zakona,
- arhiv koji ne vodi evidenciju iz članka 47. ovoga Zakona.

Odgovorna osoba stvaratelja i imatelja arhivskog i registraturnoga

gradiva ili ustanove, za prekršaje iz stavka 1. i 2. ovoga članka

kaznit će se novčanom kaznom od 2.000,00 do 8.000,00 kuna.

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika
MOST Nezavisnih lista

Zagreb, 3. ožujka 2017.

IZVJEŠĆE
O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU
NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA

Na temelju članka 11. stavka 2. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13. i 85/15.), Klub zastupnika MOSTA-a Nezavisnih lista je 13. veljače 2017. godine donio Odluku o otvaranju javne rasprave o Nacrtu prijedloga zakona o izmjeni i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (dalje: Nacrt).

Temeljem navedene Odluke internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću započelo je 13. veljače 2017. godine objavom Nacrta na internetskim stranicama Hrvatskoga sabora i trajalo je do 27. veljače 2017. godine.

Sukladno obvezi iz članka 11. stavka 4. Zakona o pravu na pristup informacijama, Klub zastupnika MOST-a Nezavisnih lista izradio je Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu.

Red. broj	Ime/naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Tekst primjedbe/prijedloga	Razlog prihvaćanja/neprihvaćanja pojedine primjedbe/prijedloga
1.	Hrvatski državni arhiv	<p>Prijedlog Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima ima za cilj ukloniti normativne nedorečenosti u pogledu dostupnosti klasificiranih podataka i određenih kategorija osobnih podataka u arhivskom gradivu koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine. Radi se o vrlo važnom pitanju za arhive i njihove korisnike jer postoje određene neusklađenosti između odredbi Zakona o arhivskom gradivu i arhivima s jedne, te propisa o pravu na pristup informacijama, zaštiti osobnih podataka i o tajnosti podataka s druge strane. Hrvatski državni arhiv od nadležnih je tijela ponekad dobivao različita tumačenja o primjenljivosti pojedinih zakonskih odredbi, što je također doprinosilo nejasnoćama u primjeni propisa.</p> <p>Pitanje gradiva koje je nastalo do navedenog datuma samo je jedno od onih u kojima se očituju spomenute neusklađenosti. Dostupnost i korištenje gradiva u arhivima valjalo bi zakonom urediti i uskladiti s drugim propisima cjelovito i sustavno, za sve gradivo i oblike korištenja. Šteta je što ovaj prijedlog izmjena Zakona nije u tom smislu ambiciozniji.</p> <p>Arhivi se već godinama zalažu za donošenje novog Zakona. Pored dostupnosti i korištenja, nužne su izmjene i u drugim segmentima, prije svega</p>	<p>Načelna primjedba se prima na znanje. Klub Mosta nezavisnih lista ističe kako je glavni cilj ovoga Nacrta odrediti mjeru dostupnosti arhivskoga gradiva koje je nastalo do 22.12.1990. Stoga se nije htjelo ovim zakonom zadirati u normativne detalje u kojima prednost treba dati arhivskoj struci. No, kako se pritom ne bi zanemarilo korisnike arhiva, nakon provedenog javnog savjetovanja Klub Mosta nezavisnih lista odlučio je Prijedlog zakona učiniti ambicioznijim. Klub Mosta nezavisnih lista se zahvaljuje na korisnim i konstruktivnim primjedbama koje su primljene kao poticaj za razmatranje i nekih drugih problema u Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima. Nadamo se da će ovaj prijedlog zakona omogućiti otvaranje sveobuhvatne rasprave o hrvatskim arhivima. Kako s aspekta arhivske struke tako i s aspekta korisnika.</p>

	<p>temeljito osuvremenjivanje cjelokupnog modela zaštite gradiva prije preuzimanja u arhiv i rješavanje problema statusa, zaštite i preuzimanja gradiva u elektroničkom obliku.</p> <p>Članak 1. Prema predloženoj formulaciji članka 1, javno dostupnom postat će i dokumentacija poput projektne i tehničke dokumentacije šticeh i vojnih objekata, industrijskih postrojenja i infrastrukturnih objekata (naftovod, plinovod, željeznička infrastruktura, istraživanje i eksploatacija ugljikovodika i sl.). Budući da se izrijekom van snage stavljaju sva ograničenja dostupnosti temeljem drugog zakona ili akta, više neće biti pravne osnove za zaštitu takve dokumentacije. U slučaju nekih trgovačkih društava, kao što su INA, Đuro Đaković ili Končar, moguće je da ima dokumentacije koja se još uvijek može smatrati poslovnom tajnom, što prema predloženoj izmjeni ne bi bilo moguće.</p> <p>Članak 2. Stavak 1 Predloženi rok nedostupnosti od 20 godina od smrti osobe na koju se podatak odnosi može biti kraći. Predlagatelj zakona očito je imao u vidu prvenstveno podatke poput onih kakve je prikupljao i obrađivao represivni aparat. Ova se odredba,</p>	<p>Primjedba se prihvaća.</p> <p>Primjedba se djelomično prihvaća. Umjesto razmatranog</p>
--	--	--

	<p>međutim, odnosi i na druge podatke i gradivo koje ih sadrži. Uvođenjem roka od 20 godina od smrti osobe doći će do toga da nedostupnom postane određena dokumentacija s osobnim podacima koja je trenutno dostupna (npr. matične knjige i drugi izvori za genealoška istraživanja).</p> <p>Umjesto sekundarnog kriterija od 70 godina od nastanka dokumenta primjerenije je kao kriterij uzeti razdoblje od rođenja osobe. Također bi trebalo jasnije naglasiti da se sekundarni kriterij primjenjuje tek ako nije poznata godina smrti osobe, odnosno je li umrla.</p> <p>Stavak 2 Ova definicija osobnih podataka preuzeta je iz odredbe propisa o zaštiti osobnih podataka kojom se definiraju posebno zaštićene kategorije osobnih podataka, a ne osobni podaci kao takvi. Ovakvom definicijom isključene su druge kategorije osobnih podataka, tako da će postojati podaci koji prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka i Općoj uredbi o zaštiti podataka jesu osobni podaci, a prema izmijenjenome Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima neće to biti. Smatramo da bi bilo primjerenije držati se definicije osobnih podataka u ZZOP-a.</p> <p>Stavak 3 Ovim stavkom utvrđuje se da su osobni podaci u gradivu nekadašnjih društveno-političkih</p>	<p>rješenja iz Nacrta u predlaže se uporaba tri roka dostupnosti 40 godina od nastanka gradiva, 100 godina od rođenja osobe na koju se podaci odnose i 10 godina od smrti osobe na koju se osobni podaci odnose. Pritom će naznačeni rokovi dostupnosti propisati alternativno zbog čega će se kao primjenjivi rok uzeti onaj koji prvi istekne.</p> <p>Primjedba se ne prihvaća. Navedeni podaci prepoznati su Zakonom o zaštiti osobnih podataka kao podaci koji su posebno osjetljive naravi i koji se stoga moraju štiti unutar razumnih rokova. Opća definicija osobnog podatka iz tog zakona preširoka je za uporabu u Zakonu u arhivskom gradivu i arhivima.</p> <p>Primjedba se prihvaća. Uklonjeni su dijelovi odredbe koje</p>
--	--	--

	<p>organizacija, pravosudnih tijela, tijela unutarnjih poslova i sigurnosno-obavještajnih tijela koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine dostupni bez ograničenja, osim onih koji udovoljavaju sljedećim dvama uvjetima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pribavljeni su kršenjem ljudskih prava i temeljnih sloboda, i 2) odnose se na osobe koje nisu nositelji javnih dužnosti. <p>U predloženome tekstu ti su uvjeti kumulativni, slijedom čega će javno dostupnima postati svi osobni podaci u predmetnome gradivu koji nisu prikupljeni kršenjem ljudskih prava i temeljnih sloboda (npr. svi osobni podaci iz dosjea obrađivanih osoba koji nisu prikupljeni na taj način, osobni podaci iz građanskih, kaznenih i drugih sudskih predmeta, podaci iz dosjea svih zaposlenika pravosudnih tijela i tijela unutarnjih poslova, podaci o prijavi prebivališta, izdavanju putovnica, vozačkih dozvola i sl., osobni podaci nositelja javnih dužnosti koji nisu imali veze s represivnim aparatom, no bili su predmet interesa sigurnosno-obavještajnih tijela, osobni podaci prikupljeni policijskim istragama, očevidima i sličnim aktivnostima).</p> <p>Primjena odredbe ovog stavka bila bi u praksi vrlo nesigurna i upitna i zato što će biti nužno na neki način utvrditi koji je podatak prikupljen kršenjem ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koji nije (u prijedlogu Zakona nije određeno tko i na temelju kojih kriterija donosi odluku o tome). Također bi valjalo pojasniti tko se sve smatra nositeljem javnih</p>	<p>HDA smatra spornima za tumačenje.</p>
--	---	--

		<p>dužnosti.</p> <p>Članak 3. Odredba o obveznoj predaju gradiva koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine u roku od 6 mjeseci odnosi na cjelokupno arhivsko gradivo nastalo do tog datuma, ne samo na gradivo društveno-političkih organizacija, pravosudnih tijela, tijela unutarnjih poslova i sigurnosno-obavještajnih tijela. Takvoga bi gradiva moglo biti oko 30.000 dužnih metara. Sadašnji imatelji ne mogu toliku količinu gradiva popisati i pripremiti za predaju u navedenom roku. Za izgradnju i opremanje potrebnog spremišnog prostora u državnim arhivima trebalo bi osigurati oko 70 milijuna kuna.</p>	<p>Primjedba se prima na znanje s obzirom da je utemeljena na približnim procjenama. Međutim, imajući u vidu ozbiljnost primjedbe Klub Mosta nezavisnih lista odlučio je predložiti da se u zakon ugrade mehanizmi za stručni nadzor i izvještavanje o stanju arhivskoga gradiva i arhiva općenito. Time će se osigurati da ovo pitanje od nacionalnog interesa ostane u fokusu javnosti i nositelja državne vlasti.</p>
2.	Hrvatsko arhivističko društvo	<p>Pozdravljamo političku volju okupljenu oko inicijative za ukidanje dosadašnjih zakonskih i ugovornih prepreka pristupu i istraživanju dokumentarnoga naslijeđa iz razdoblja Socijalističke Republike Hrvatske do datuma koji bude dogovoren, napose onoga dokumentarnoga naslijeđa koje može doprinijeti istini o osobama i događajima povezanim s jugoslavenskom i komunističkom političkom represijom nad hrvatskim narodom u cjelini i nad brojnim pojedincima i obiteljima isključivo zbog njihovog nacionalnog, političkog i vjerskog identiteta.</p> <p>U nacionalnom je interesu otvoreno suočavanje sa svim detaljima represije nad hrvatskim narodom koja je bitno utjecala na oblikovanje suvremenog</p>	<p>Načelna primjedba se prima na znanje. Klub Mosta nezavisnih lista veseli činjenica da je objavom ovoga Nacrta započela javna rasprava o potrebi utvrđivanja povijesnih činjenica o progonu hrvatskoga naroda u bivšoj Jugoslaviji. Također, Klub Mosta nezavisnih lista smatra važnim započeti raspravu o stanju u hrvatskim arhivima i arhivskoj struci imajući u vidu da je upravo toj struci dano povjerenje u pogledu očuvanja kulturnog i javnog dobra koje se nalazi u arhivima. Klub Mosta nezavisnih lista posebno je zadovoljan što Ministarstvo kulture i Vlada Republike Hrvatske imaju namjeru, u suradnji s cijenjenom arhivskom strukom, urediti na sveobuhvatan način ova važna pitanja. Samim time što je u godišnjem planu normativnih aktivnosti izrada i donošenje</p>

	<p>stanja nacionalnog korpusa u svim njegovim komponentama.</p> <p>Uspoređujući predložene promjene s odgovarajućim iskustvima u drugim europskim zemljama sa sličnim naslijeđem, za provedbu predloženih zakonskih izmjena potrebno je osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, kako za prostorne i tehničke, tako i za ljudske resurse, a njihovu visinu treba utvrditi predlagatelj zakona u suradnji s arhivskom strukom i arhivskim ustanovama.</p> <p>Izmjene i dopune koje se predlažu, uz dodatno usklađivanje sa stručnim mišljenjima koja će se očitovati u okviru javne rasprave, svakako treba ugraditi i u novi Zakon o arhivskom gradivu i arhivima koji je u izradi u okviru normativnog plana Ministarstva kulture, a u čijoj izradi arhivska struka aktivno sudjeluje po predstavnicima arhivskih ustanova i Hrvatskog arhivističkog društva.</p> <p>U odnosu na čl. 1.</p> <p>U gradivu predmetnoga razdoblja koje će se preuzeti u arhive ima javnih dokumenata koji su od nacionalnog interesa za RH danas i nije uputno da budu neograničeno javno dostupni (infrastruktura, nacrti vojnih i drugih javnih objekata koji su danas u uporabi tijela i ustanova RH itd.) čiju dostupnost (ograničenost dostupnosti) također treba jasno definirati.</p>	<p>novog arhivskog zakona smatramo kako su se ispunili uvjeti za društveni i politički konsenzus oko mjere dostupnosti arhivskog gradiva koje je nastalo do 22.12.1990.</p> <p>Primjedba se prihvaća.</p>
--	---	---

		<p>U odnosu na čl. 2. Nemoguće je kod izdavanja gradiva na zahtjev za korištenjem prosuditi koji podaci u gradivu su prikupljeni kršenjem ljudskih prava, kako je to u prijedlogu definirano, pa tu formulaciju treba u dogovoru sa strukom pravilno oblikovati kako bi se gradivo učinilo maksimalno dostupnim, a istovremeno izbjegle manipulacije te moguće tužbe i sudski sporovi.</p> <p>U odnosu na čl. 3. Pozivamo predlagatelja zakonskih izmjena i politička tijela da uz prethodni dogovor s arhivskom strukom i arhivskim ustanovama definiraju realne mogućnosti i rokove za najavljeno preuzimanje preostalog gradiva u nadležne ustanove te realne mogućnosti i rokove za njegovo korištenje u okviru postojećih kapaciteta javne arhivske službe ili treba osigurati povećanje potrebnih kapaciteta za trenutnu dostupnost po preuzimanju. Dostupnost preuzetoga gradiva i njegovo korištenje ovisi i o uspostavljanju intelektualnog nadzora nad gradivom koje bude u tom postupku preuzeto u arhive (evidencije, popisi, inventari), a to ovisi o raspoloživim ljudskim resursima u svakoj ustanovi.</p>	<p>Primjedba se prihvaća.</p> <p>Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista s najvećom pažnjom će razmotriti prijedloge koji se odnose na potrebne ljudske potencijale, financijska sredstva i prostorne mogućnosti kada se putem stručnog nadzora utvrdi stanje i opseg gradiva koje arhivi trebaju u najkraćem roku zaprimiti.</p>
--	--	--	--

3.	Maja Pleskalt	<p>U prvom redu podržala bih inicijativu za veću dostupnost arhivskog gradiva, koja sigurno može doprinijeti objektivnijem istraživanju i utvrđivanju povijesnih činjenica.</p> <p>Predloženim izmjenama zakonskih odredbi otežava se rad arhivista koji bi trebali imati jednostavne i jasne alate za primjenu odredbi zakona, koje također trebaju prije svega biti razumljive i jasne. Kriteriji dostupnosti trebali bi biti objektivni, a ne subjektivna ocjena.</p> <p>Predložene odredbe nisu jasne i njihova primjena u praksi je otežavajuća. Primjerice , u jednom osobnom dosjeu ili drugoj jedinici gradiva koja predstavlja zbirku osobnih podataka, može biti sadržano nekoliko stotina pojedinačnih dokumenata i stranica koje bi arhivisti trebali pregledati i pročitati kako bi procijenili da li sadrže podatke koji se odnose na rasno ili etničko podrijetlo, politička stajališta, vjerska ili druga uvjerenja, sindikalno članstvo, zdravlje ili spolni život, kaznena djela i prekršaje ne samo osobe čiji je dosje, već i trećih osoba koje se u dokumentima u tom dosjeu spominju.</p> <p>Mora se osigurati jednostavan mehanizam dostupnosti istoga.</p> <p>U Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, br. 105/97., 64/00., 65/09. i 125/11. - Kazneni zakon) u članku 20. iza stavka 3.</p>	<p>Klub Mosta nezavisnih lista zahvaljuje na potpori i sudjelovanju u ovom javnom savjetovanju.</p> <p>Premda Klub Mosta nezavisnih lista shvaća suštinu načelne primjedbe, procjenjuje se kako javni interes za dostupnošću arhivskoga gradiva preteže nad pitanjima koja se otvaraju u pogledu jednostavnosti rada arhiva.</p> <p>Primjedba se ne prihvaća. Naime, u Narodnim novinama br. 125/11. objavljen je Kazneni zakon koji je stupio na snagu 1.1.2013. čime je normativno ukinuta jedna kaznenopravna</p>
----	---------------	--	--

	<p>dodaje se stavak 4. koji glasi. Trebalo se brisati „i 125/11. - Kazneni zakon“ . Predložene izmjene ne utječu na izmjene Kaznenog zakona niti mogu utjecati.</p> <p>„Iznimno, odredbe stavaka 1. – 3. ovoga članka, ne primjenjuju se na javno arhivsko gradivo koje je nastalo do 22. prosinca 1990. godine koje je dostupno za korištenje bez ikakvih ograničenja propisanih ovim ili drugim zakonom ili drugim propisom ili pojedinačnim aktom osim ograničenja propisanih odredbom članka 21. ovoga Zakona.“ Odredba predloženog stavka derogira stavak 3. jer bi na taj način bilo dostupno cjelokupno arhivsko gradivo . Za takvu dokumentaciju neće biti moguće , a usudujem se reći da je 90% dokumentacija spremljena u arhivu nastala do 22. prosinca 1990, koristiti ograničenja propisana drugim zakonima, tajnost podataka, drugim propisom ili pojedinačnim aktom, pa niti u slučaju nacionalne sigurnosti.</p> <p>Nadalje, „Javno arhivsko gradivo koje sadržava osobne podatke dostupno je za korištenje 70 godina nakon svoga nastanka, odnosno 20 godina nakon smrti osobe na koju se odnosi.“</p>	<p>odredba u Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima. Brisanjem citiranog broja službenog lista citiranje Zakona u ovoj uvodnoj rečenici bilo bi manjkavo. Dakle kazneni zakon već je utjecao na normativni sadržaj Zakona o arhivskom gradivu i arhivima do se obrnuto ne može dogoditi.</p> <p>Primjedba se prima na znanje. Sama je bit ovoga Nacrta učiniti arhivsko gradivo koje je nastalo do 22.12.1990. čim dostupnijim pa i ako je označeno nekim od stupnjeva tajnosti.</p> <p>Primjedba je primljena na znanje i djelomično prihvaćena. U Prijedlogu zakona koristit će se trima rokovima dostupnosti o čemu je bilo riječi u odgovorima na komentare HDA-u. U</p>
--	---	---

	<p>Prijašnjom odredbom je utvrđeno da javno arhivsko gradivo koje se odnosi na osobne podatke dostupno je za korištenje 100 godina od rođenja osobe na koju se odnosi.</p> <p>Predložena promjena nije usklađena s Zakonom o zaštiti osobnih podataka iz razloga što je osobni podatak je svaka informacija koja se odnosi na identificiranu fizičku osobu ili fizičku osobu koja se može identificirati (u daljnjem tekstu: ispitanik); osoba koja se može identificirati je osoba čiji se identitet može utvrditi izravno ili neizravno, posebno na osnovi identifikacijskog broja ili jednog ili više obilježja specifičnih za njezin fizički, psihološki, mentalni, gospodarski, kulturni ili socijalni identitet.</p> <p>Kada osoba umre onda nema niti zaštite osobnih podataka jer osoba niti ne postoji. Zakon o zaštiti osobnih podataka u članku 1. određuje kako se njegovim odredbama uređuje zaštita osobnih podataka o fizičkim osobama te nadzor nad prikupljanjem, obradom i korištenjem osobnih podataka u RH.</p> <p>Svrha zaštite osobnih podataka je zaštita privatnog života i ostalih ljudskih prava i temeljnih sloboda u prikupljanju, obradi i korištenju osobnih podataka.</p> <p>„Stoga možemo reći da se odredbe Zakona o zaštiti osobnih podataka ne odnose na umrle osobe i njihove osobne podatke, iz razloga što umrle osobe više nisu fizičke osobe u smislu odredbi Zakona, te je slijedom rečenog dozvoljeno prikupljanje i obrada osobnih podataka umrlih osoba, osim u slučajevima kada takvo prikupljanje i daljnja obrada</p>	<p>pogledu problema subjektivne ocjene apstraktnih normativnih pojmova koji su u Nacrtu preuzeti iz Zakona o zaštiti osobnih podataka, u Prijedlogu zakona osigurat će se izravni put sudske zaštite. Tumačenja razmatranih pojmova time će se razjasniti u praksi.</p>
--	--	---

		<p>osobnih podataka umrlih osoba direktno ili indirektno utječe na osobne podatke fizičkih osoba, tj. ako takvo prikupljanje i obrada predstavljaju kršenje odredbi ZZOP-a ili ako predstavlja kršenje odredbi Zakona o tajnosti podataka (Narodne novine, br. 79/07.) ili kojeg drugog posebnog propisa.“ Agencija za zaštitu osobnih podataka</p> <p>Slijedom navedenoga bolji kriterij je „od rođenja“ jer prema meni dostupnim informacijama u većini spisa i akata nalaze se podatci o nastanku dokumenta i rođenju osobe.</p> <p>Također sam mišljenja da taj kriterij ukoliko ostane 20 g od smrti može se i izostaviti jer može doći do otežavanja dostupnosti, a namjera odredbe je upravo suprotna.</p> <p>Nadalje,</p> <p>„Osobni podaci iz stavka 1. ovoga članka su podaci koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rasno ili etničko podrijetlo - politička stajališta, vjerska ili druga uvjerenja - sindikalno članstvo - zdravlje ili spolni život - kaznena djela i prekršaje.“ <p>Zakon ne predviđa odgovarajuće objektivne alate i instrumente za primjenu istih kriterija te isto ostaje na subjektivnoj ocijeni osoba koje daju spise na korištenje npr. politička stajališta, vjerska ili druga uvjerenja.</p>	
--	--	---	--

		<p>Članak 3. Stvaratelji i imatelji javnog arhivskog gradiva iz članka 20. stavka 4. ovoga Zakona obvezni su, bez iznimke, predati to gradivo nadležnom arhivu u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona pa i ako je to gradivo potrebno u redovitom poslovanju.</p> <p>Iz predloženog teksta članka nije razvidno nomotehnički koji članak ta odredba postaje postojećeg Zakona jer se ipak radi o izmjenama i dopunama, da li se radi o izmjeni određenog stavka ili o posve novom članku .</p> <p>Šaljem na uvid Jedinstvena metodološko-nomotehnička pravila za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_74_1410.htm</p> <p>Također za cjelokupni Zakon treba izraditi Obrazac standardne metodologije za procjenu fiskalnog učinka PFU Obrazac , osigurati financijska sredstva i pripremiti spremišne prostore za preuzimanje gradiva predloženog člankom 3. Bilo bi dobro u prijelaznim i završnim odredbama predvidjeti prijelazno razdoblje za provođenje istoga.</p> <p>S poštovanjem i Sretno</p>	<p>Primjedba je točna i prihvaća se. Moli se podnositeljica da obrati pozornost kako će se koncepcija naznačene odredbe u Prijedlogu zakona u bitnom razlikovati od ove koja je dio Nacrta.</p> <p>Primjedba se prima na znanje. Navedeni obrazac nije alat kojim prilikom izrade zakona raspolažu ovlaštene predlagatelj zakona koji nisu Vlada Republike Hrvatske (zastupnici u HS, klubovi zastupnika u HS i radna tijela HS).</p>
4.	Hrvatsko društvo političkih	Predložena zakonska rješenja su korak u dobrom smjeru, te predlažemo izmjene kako bi se postigao konačni znanstveni i društveni cilj istih;	Prvotno Klub Mosta nezavisnih lista zahvaljuje HDPZ-u na sudjelovanju u javnoj raspravi.

	zatvorenika	<p>1) Datum 22. 12. 1990. treba pomaći na 31. 12. 1990. i neovisno od Zakon o zaštiti osobnih podataka ukloniti rokove dostupnosti osobnih podataka, dakle učiniti vidljivima sve poticatelje, izvršitelje i pomagače u izvršenju zločina iz mržnje dok preostala dva roka mogu biti primijenjena na žrtve komunističkih zločina. U protivnom, ovaj zakonski prijedlog ima razinu političkog igrokaza.</p> <p>2) Potrebno je u skladu s modernim zakonskim rješenjima uvesti i pojam ZBIRKE PODATAKA.. Propisi zakonom pojmove; ZBIRKA PODATAKA POČINITELJA ZLOČINA iz IDEOLOŠKE MRŽNJE i ZBIRKA PODATAKA o ŽRTAVAMA ZLOČINA iz IDEOLOŠKE MRŽNJE, te ZBIRKA PODATAKA o OSOBAMA od INTERESA za POČINITELJE ZLOČINA iz IDEOLOŠKE MRŽNJE. Nisu sve žrtve bile nužno vidljive te nisu sve osobe od interesa bile vidljivo proganjane. Dio osoba bio je samo rubno zahvaćen ili samo promatran ne nužno i osuđivan, ali su i time ugrožena njihova temeljna ljudska prava. Postojeći članak 3. Ovog zakonskog prijedloga postaje članak 4. Itd. Novi članak 3.</p>	<p>U pogledu datuma čini se primjerenim da se kao pravno relevantni trenutak u Nacrtu odredi 22.12.1990. kao dan donošenja prvog hrvatskog Ustava.</p> <p>Što se tiče rokova dostupnosti, Klub Mosta nezavisnih lista slaže se kako se navedene skupine osoba ne mogu zakonsku zaštitu.</p> <p>Spomenuto pitanje svakako treba promisliti, međutim, sastavljanje zbirke podataka nije predmet Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Za postizanje takvoga cilja valjalo bi osmisliti zakonska rješenja izvan tog zakona.</p>
--	-------------	--	---

	<p>STAVAK 1. Arhivska građa žurno će se digitalizirati u potpunosti, a najkasnije u roku jedne godine od dana stupanja ovog zakona na snagu.</p> <p>STAVAK 2. Osobe sadržane u arhivskoj građi primarno će se razdvojiti u zbirke podataka ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZBIRKA PODATAKA POČINTELJA ZLOČINA iz IDEOLOŠKE MRŽNJE i -ZBIRKA PODATAKA o ŽRTAVAMA ZLOČINA iz IDEOLOŠKE MRŽNJE, <p>te</p> <ul style="list-style-type: none"> -ZBIRKA PODATAKA o OSOBAMA od INTERESA za POČINTELJE ZLOČINA iz IDEOLOŠKE MRŽNJE <p>STAVAK 3. Zbog očiglednog sukoba interesa i digniteta prema žrtvama zločina jednoumlja osobe koje su pripadale u članstvo zločinačkih organizacija poput SKH, SKJ ili su bili dragovoljni suradnici sigurnosnog sustava bivše države ne mogu sudjelovati u aktivnostima razvrstavanja građe.</p> <p>STAVAK 4. Osobe iz prethodnog stavka mogu biti pozivane radi davanja iskaza i nadopunjavanja arhivske građe.</p>	<p>Klub Mosta nezavisnih lista podržava digitalizaciju arhivskog gradiva o čemu će zasigurno biti još riječi u raspravama o ovom prijedlogu.</p> <p>Klub Mosta nezavisnih lista podsjeća podnositelje da u ovome trenutku nemamo pouzdane podatke o članovima naznačenih organizacija ili njihovim suradnicima stoga se primjedba prima na znanje.</p>
--	---	---